

176

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 10 września 1956 r.

w sprawie zaliczania pracowników do kategorii zatrudnienia.

Na podstawie art. 10 ust. 2 dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 30, poz. 116 i Nr 54, poz. 268), zwanego w dalszym ciągu „dekretem”, zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Do I kategorii zatrudnienia zalicza się następujące prace wykonywane stale i w pełnym wymiarze godzin obowiązującym w danym zawodzie:

- 1) prace pod ziemią oraz
- 2) prace wykonywane w warunkach szkodliwych dla zdrowia wymienione w wykazie, stanowiącym załącznik do niniejszego rozporządzenia.

2. Do II kategorii zatrudnienia zalicza się prace nie wymienione w ust. 1.

§ 2. 1. Stanowiska pracy wymienione w działach II — XIV wykazu dotyczą pracowników zatrudnionych w przedsiębiorstwach podległych resortom, do których zakresu działania należy dany rodzaj przemysłu.

2. W przypadkach wątpliwych Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego i Centralną Radą Związków Zawodowych określi, czy dane przedsiębiorstwo ze względu na charakter i rozmiary produkcji zalicza się do przemysłów objętych wykazem.

3. Szczegółowe zawody (stanowiska robocze) objęte wielostanowiskowymi pozycjami wykazu określają właściwi ministrowie oraz Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z zarządami głównymi właściwych związków zawodowych.

§ 3. Pracownika ubiegającego się o rentę starczą lub inwalidzką (w razie inwalidztwa powstałego z innych przyczyn niż wypadek w zatrudnieniu lub choroba zawodowa) uważa się za pracownika I kategorii zatrudnienia, jeżeli zatrudnienie w tej kategorii było wykonywane:

- 1) przed powstaniem prawa do renty oraz
- 2) co najmniej przez:
  - a) 15 lat, jeśli pracownik ubiega się o rentę starczą,
  - b) 5 lat, jeśli pracownik ubiega się o rentę inwalidzką.

§ 4. Pracownika, który ostatnio przed powstaniem prawa do renty starczej lub inwalidzkiej nie wykonywał zatrudnienia I kategorii, zalicza się do pracowników I kategorii zatrudnienia, jeżeli pracownik wykonywał zatrudnienie pod ziemią lub przy pracach objętych wykazem przez okres, wymagany dla uzyskania renty starczej (25 lat — mężczyźni, 20 lat — kobiety), albo jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:

- 1) zatrudnienie w I kategorii było wykonywane przez pracownika ubiegającego się o rentę:
  - a) starczą co najmniej przez 15 lat,
  - b) inwalidzką co najmniej przez 10 lat,

2) pracownik został przeniesiony do pracy w II kategorii zatrudnienia ze względu na stan zdrowia, w drodze wyboru, przeniesienia służbowego lub innego zarządzenia.

§ 5. Okresy wymienione w art. 8 dekretu zalicza się do wymaganych okresów zatrudnienia tak jak zatrudnienie w II kategorii, z wyjątkiem tych okresów służby wojskowej, które w myśl obowiązujących przepisów podlegają zaliczeniu do I kategorii zatrudnienia. Jeżeli jednak pracownik bezpośrednio przed okresami wymienionymi w art. 8 dekretu wykonywał zatrudnienie w I kategorii, okresy te zalicza się tak jak zatrudnienie w I kategorii zatrudnienia.

§ 6. Prawo do renty przyznanych przy zastosowaniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 lipca 1954 r. w sprawie zaliczania pracowników do kategorii zatrudnienia (Dz. U. Nr 35, poz. 147) pozostaje w mocy. Z zastrzeżeniem § 7 rozporządzenie powyższe ma również zastosowanie do wniosków o świadczenia złożonych przed dniem ogłoszenia niniejszego rozporządzenia, a nie rozpatrzonych do tego dnia.

§ 7. 1. Jeżeli przy zastosowaniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 lipca 1954 r. w sprawie zaliczania pracowników do kategorii zatrudnienia (Dz. U. Nr 35, poz. 147) nie przyznano pracownikowi renty przewidzianej dla pracowników I kategorii zatrudnienia, a taka renta przysługiwałaby temu pracownikowi przy zastosowaniu niniejszego rozporządzenia — na wniosek osoby zainteresowanej następuje ponowne ustalenie prawa do renty lub jej wysokości.

2. Jeżeli wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty lub jej wysokości zostanie zgłoszony:

1) w ciągu 6 miesięcy od dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia — rentę przyznaje się od dnia powstania prawa do renty, nie wcześniej jednak niż od dnia 1 lipca 1956 r.;

2) po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia — rentę przyznaje się od dnia powstania prawa do renty, lecz za okres nie dłuższy niż 3 miesiące wstecz od dnia zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie prawa do renty lub jej wysokości.

3. Pracownikom, którym przyznano już rentę w wysokości przewidzianej dla pracowników II kategorii zatrudnienia, zalicza się pobraną rentę na poczet renty należnej w myśl niniejszego rozporządzenia.

§ 8. 1. Traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 lipca 1954 r. w sprawie zaliczania pracowników do kategorii zatrudnienia (Dz. U. Nr 35, poz. 147).

2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 lipca 1956 r.

Prezes Rady Ministrów: w z. *E. Stawiński*

Załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 1956 r. (poz. 176).

WYKAZ PRAC WYKONYWANYCH W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA, UPRAWNIAJĄCYCH DO ZALICZENIA DO I KATEGORII ZATRUDNIENIA

I. Stanowiska w zakładach przemysłowych różnych działów produkcji

1. Palacze przemysłowych kotłów parowych zasilanych stałym paliwem zatrudnieni przy ręcznym zasypie paliwa
2. Popielarze i żuźlowi zatrudnieni stale w przemysłowych kotłowniach przy ręcznym usuwaniu popiołu i żuźła
3. Rusztowi kotłów przemysłowych
4. Oczyszczacze przemysłowych kotłów parowych
5. Czadnicowi zatrudnieni przy gazogeneratorach
6. Metalizatorzy natryskowi
7. Szlifierze i ostrzarze wyrobów i narzędzi metalowych
8. Kowale ręczni w kuźniach przemysłowych i kowale młotów mechanicznych
9. Pracownicy zatrudnieni przy piaskowaniu na sucho
10. Pracownicy zatrudnieni przy narzędziach udarowych
11. Pracownicy wykonujący pracę pod zwiększonym lub zmniejszonym ciśnieniem (nurkowie, kesoniarze, pracownicy w komorach niskich ciśnieni)
12. Murarze i ich pomocnicy zatrudnieni przy naprawie na gorąco pieców przemysłowych, sklepień paleniskowych w parowozach i żeliwiaków
13. Pracownicy obsługujący suwnice stale narażeni na działanie wysokich temperatur
14. Pracownicy zatrudnieni w hamowniach przy próbach silników spalinowych
15. Stała obsługa nie zmechanizowanych suszarni przy zastosowaniu podgrzewania, jeżeli temperatura powietrza w tych suszarniach przekracza 35° C
16. Spawacze zatrudnieni przy spawaniu gazowym, łukowym i atomowo-wodorowym oraz ich pomocnicy
17. Pracownicy, którzy w czasie pracy podlegają działaniu promieni Roentgena, radu i innych jonizujących (promieniotwórczych) substancji (służba zdrowia, hutnictwo, przemysł metalowy i maszynowy, instytuty badawcze)

18. Oczyszczacze wnętrzą cystern po kwasach, rozpuszczalnikach i produktach naftowych
19. Ślusarze zatrudnieni przy remoncie wewnątrz cystern

II. Hutnictwo żelaza i stali

Wielkie piece

1. Robotnicy zatrudnieni przy obsłudze urządzeń wielkiego pieca
2. Robotnicy zatrudnieni przy rozlewaniu, rozbijaniu, ładowaniu i transporcie surówki i żuźła wielkopięcowego
3. Robotnicy zatrudnieni przy obsłudze nagrzewnic
4. Robotnicy zatrudnieni przy przerobieniu żuźła wielkopięcowego
5. Robotnicy zatrudnieni przy odbieraniu pyłu z urządzeń odpylających gaz wielkopięcowy
6. Robotnicy zatrudnieni przy rozładunku, przygotowaniu i namiarze materiałów wsadowych do wielkiego pieca

Aglomerownie

7. Robotnicy zatrudnieni przy sortowaniu, przygotowaniu i ładowaniu wsadu
8. Robotnicy zatrudnieni przy spiekaniu i sortowaniu aglomeratu

Stalownie

9. Robotnicy zatrudnieni przy piecach stalowniczych oraz przy przygotowaniu do rozlewania i rozlewaniu stali
10. Obsługa mieszalników surówki

Dolomitownie

11. Robotnicy zatrudnieni przy wypalaniu, ściąganiu i mieleniu dolomitu i szamotów oraz przygotowaniu masy dolomitowej

Odmiedziownia rud

12. Robotnicy zatrudnieni w odmiedziowni rud

Walcownie na gorąco

13. Robotnicy zatrudnieni przy walcarkach oraz przy obsłudze urządzeń pomocniczych walcowni
14. Robotnicy zatrudnieni przy wykańczaniu na gorąco wyrobów walcowanych
15. Robotnicy zatrudnieni przy oczyszczaniu kanałów i przewodów gazowych

Prasownie, młotownie, bandażownie i produkcja akcesoriów kolejowych

16. Robotnicy zatrudnieni przy obsłudze młotów, pras i walcarek oraz ręcznej obróbce na gorąco

Wytwórnia prętów stożkowych

17. Walcownicy i hartownicy prętów stożkowych

Wytwórnice twardego metalu

18. Młynarze i prasowacze proszków
19. Obsługa pieców

Wytwórnice elektrod do spawania

20. Młynarze, odsiewacze i mieszacze masy

Spawanie rur i walczaków

21. Zwijacze na gorąco

Żelazostopy

22. Obsługa pieców i ich urządzeń pomocniczych
23. Robotnicy zatrudnieni przy przygotowaniu wsadu i obsłudze młynów

Odlownie żeliwa, staliwa i rur

24. Obsługa żeliwiaków, rozlewni i ich urządzeń pomocniczych
25. Mieszacze masy formierskiej i formierze
26. Robotnicy zatrudnieni przy wybijaniu i wykańczaniu odlewów

III. Hutnictwo metali nieżelaznych**Huty tlenku cynku**

1. Obsługa pieców przewalowych i spiekalnych, wahadłowo-obrotowych wraz z ich urządzeniami pomocniczymi oraz obsługa urządzeń kruszących i odpylni
2. Robotnicy zatrudnieni przy czyszczeniu przewodów, chłodnic i kanałów

Prażalnie i spiekalnie rud cynkowych i żelaznych

3. Obsługa pieców prażalniczych i spiekalnych wszelkich typów, młynów, suszarń i urządzeń sortujących, odpylni oraz ich urządzeń pomocniczych
4. Robotnicy zatrudnieni przy czyszczeniu kanałów

Hutnictwo cynku

5. Obsługa pieców destylacyjnych, rafinacyjnych i rektyfikacyjnych, pieców Thede wszelkich typów wraz z ich urządzeniami pomocniczymi, oraz obsługa pieców do przetwarzania złomu cynkowego i przesiewalni pyłu cynkowego
6. Robotnicy zatrudnieni przy przygotowaniu wsadu
7. Obsługa odpylni i oczyszczacze kanałów
8. Obsługa agregatów w muflarni i nadstawkarni

Elektroliza cynku

9. Obsługa agregatów i urządzeń do ługowania koncentratów i tlenku cynku, oczyszczacze roztworów elektrolizy cynku
10. Obsługa pieców topielnych

Produkcja kadmu

11. Robotnicy zatrudnieni przy produkcji kadmu

Hutnictwo ołowiu

12. Robotnicy zatrudnieni przy produkcji i przetwórstwie ołowiu

Produkcja siarki i kwasu siarkowego

13. Robotnicy zatrudnieni przy produkcji siarki i kwasu siarkowego

Produkcja bieli cynkowej

14. Obsługa pieców produkcyjnych wraz z odpylnią i pakowacze bieli cynkowej

Hutnictwo miedzi

15. Robotnicy zatrudnieni przy obsłudze pieców szybowych, konwertorów, odpylni i przy przygotowaniu wsadu

Elektroliza miedzi

16. Robotnicy zatrudnieni przy obsłudze pieców rafinacyjnych — anodowych i odlewaniu anod
17. Robotnicy zatrudnieni przy obsłudze elektrolizy miedzi

Przerób złomu miedzi i odpadów miedzionośnych

18. Obsługa pieców szybowych, topielnych, rafinacyjnych i konwertorów oraz ich urządzeń pomocniczych
19. Obsługa odpylni i oczyszczacze kanałów

Hutnictwo i rafinacja aluminium

20. Zatrudnieni przy elektrolizie i elektrorafinacji aluminium oraz obsługa pieców i komór do chlorowania

Hutnictwo magnezu

21. Robotnicy zatrudnieni przy obsłudze pieców do wypalania dolomitu oraz pieców redukcyjnych i topielnych
22. Obsługa suszarń, młynów i ich urządzeń pomocniczych

Odcynowanie blachy białej i odmiędzianie platerów

23. Robotnicy zatrudnieni przy ługowaniu i elektrolizie cyny oraz miedzi
24. Obsługa pieców i odpylni

Odlownie metali nieżelaznych i ich stopów

25. Obsługa pieców rafinacyjnych, topielnych, rozlewni, formierni i urządzeń odpylnych

Przeróbka plastyczna metali nieżelaznych i ich stopów na gorąco

26. Obsługa pieców topielnych, grzewczych, żarzalnych wraz z rozlewnią i formiernią
27. Obsługa agregatów do walcowania, tłoczenia i ciągnięcia wraz z urządzeniami pomocniczymi i wykańczającymi

Produkcja uboczna różnych metali i chemikali

28. Robotnicy zatrudnieni przy produkcji talu, proszków metali nieżelaznych i metali szlachetnych
29. Robotnicy zatrudnieni przy wytwarzaniu chlorku cynku, siarczku żelaza i kwasu azotowego

Huty żelazoniklu

30. Obsługa urządzeń kruszących, separatorów magnetycznych i przemiałowych

31. Obsługa pieców obrotowych wraz z urządzeniami pomocniczymi (odpylni)

Wz bogacanie mechaniczne i flotacja rud nieżelaznych i żelaznych

32. Obsługa urządzeń kruszących, sortujących, osadzarek, osadników, filtrów i suszarni

33. Obsługa maszyn flotacyjnych wraz z urządzeniami pomocniczymi

Produkcja ksantogenianu krystalicznego

34. Robotnicy zatrudnieni przy produkcji ksantogenianu krystalicznego

IV. Koksochemia

1. Robotnicy zatrudnieni przy produkcji naftalenu, antracenu i rektyfikacji benzolu
2. Maszyniści i smarownicy ssaw
3. Zbieracze osadów i smoły
4. Aparatowi siarczanu amonu, zasad phydynowych i destylacji olejów
5. Robotnicy zatrudnieni przy produkcji i destylacji smoły oraz obsłudze pomp produktów smołowych
6. Wirówkarze i płuczkarze siarczanu amonu
7. Aparatowi fenolowni
8. Robotnicy zatrudnieni przy produkcji i przerobje paku
9. Oczyszczacze przewodów, skrzyń paku i odsiarczalni
10. Ładowacze i sortowacze koksu przy bateriach oraz ładowacze produktów węglpochodnych
11. Robotnicy zatrudnieni przy produkcji „Lofix” i „Escarbo”
12. Robotnicy oddziałów: retortowego, aparatowego, oczyszczalni gazów, liczników i regulatorów
13. Robotnicy zatrudnieni przy obsłudze pieców koksowniczych, gazowniczych i wylewnicznych
14. Robotnicy zatrudnieni przy produkcji siarki
15. Oczyszczacze cystern, zbiorników, kotłów destylacyjnych po produktach węglpochodnych
16. Maszyniści węglowni i obsługa taśm węglowni przy bateriach koksowniczych

V. Produkcja materiałów ogniotrwałych hutnictwa

1. Robotnicy zatrudnieni przy urządzeniach rozdrabniających, sortujących oraz mieszacze zapraw krzemionkowych
  2. Dozowacze, ładowacze mieliw oraz obsługa maszyn do wyrabiania i formowania masy
  3. Oczyszczacze komór i kanałów
  4. Robotnicy zatrudnieni przy szlifowaniu i obróbce materiałów ogniotrwałych na sucho
  5. Robotnicy zatrudnieni przy załadunku i wyładunku pieców wypalowych
- Kopalnie łupku kwarcytowego**
6. Pałacze pieców do wypalania i pieców suszarni
  7. Wiertacze, strzałowi, rębacze, ładowacze na przodkach oraz robotnicy zatrudnieni przy ręcznej i mechanicznej obróbce łupku kwarcytowego

VI. Pracownicy resortu hutnictwa nie objęci pozycjami działów I — V wykazu

1. Robotnicy zatrudnieni przy obsłudze pieców grzewczych i obróbce termicznej wyrobów hutniczych
2. Robotnicy zatrudnieni w wytrawialniach produkcyjnych, ocynkowacze, ocynowacze, kadmowacze i galwanizatorzy cynkiem, miedzią, chromem, kadmem i niklem w oddziałach produkcji wyrobów metalowych hutnictwa

3. Obsługa przemysłowych kotłów parowych na paliwo gazowe (gaz wielkopiecowy i koksowy)

4. Oczyszczacze kotłów gazowych i wybieracze smoły z przewodów w hutnictwie żelaza i stali oraz metali nieżelaznych i w zakładach koksochemicznych

5. Robotnicy zatrudnieni przy pracach emalierskich

6. Lutownicy (spawacze) płyt, blach i przewodów ołowianych w hutnictwie żelaza i stali oraz metali nieżelaznych i w zakładach koksochemicznych

7. Malarze minią

8. Pokrywacze wyrobów metalowych masami bitumicznymi

9. Robotnicy utrzymania ruchu stale zatrudnieni przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń, których obsługi są ujęte w pozycjach działów II — V wykazu

10. Robotnicy zatrudnieni przy transporcie na gorąco oraz przy transporcie wewnętrznym między stanowiskami pracy wydziałów, których obsługi są ujęte w pozycjach działów II — V wykazu

11. Robotnicy kontroli międzyoperacyjnej przy stanowiskach pracy objętych pozycjami działów II — V wykazu

12. Dozór inżynieryjno-techniczny (brygadziści, mistrzowie, kierownicy zmian, kierownicy oddziałów i wydziałów oraz ich zastępcy) stale pracujący w wydziałach objętych działami II — V wykazu

VII. Przemysł naftowy — rafinerie nafty

1. Rębacze koksu naftowego w kotłach
2. Pracownicy zatrudnieni przy oczyszczaniu wnętrza kotłów destylacyjnych i magazynowych

VIII. Kopalnie węgla — powierzchnia

1. Pracownicy oddziałów prażalni łupków
2. Robotnicy zatrudnieni przy produkcji brykietów z węgla kamiennego

IX. Przemysł metalowy

1. Ładowacze wsadów do żeliwiaków
2. Piecowi żeliwiaków
3. Rozlewacze żeliwa
4. Formierze-zalewacze
5. Podawacze płynnego metalu
6. Kadziowi
7. Spustowi
8. Żuźłowi
9. Wybijacze odlewów
10. Oczyszczacze odlewów
11. Wyżarzacze przy piecach grzewczych
12. Obsługa stanowisk ogniowych przy produkcji żarówek, świetlówek, lamp radiowych itp.
13. Prace przy hartowaniu, wyżarzaniu, odpuszczaniu i obróbce cieplno-chemicznej
14. Obsługa ciągarok w produkcji drutu
15. Piecowi pieców emalierskich nie zmechanizowanych
16. Ołowiarze na gorąco

X. Przemysł chemiczny

1. Obsługa pieców prażalniczych mechanicznych i ręcznych do produkcji kwasu siarkowego i solnego
2. Obsługa pieców karbidowych
3. Robotnicy zatrudnieni przy produkcji azotniaku (starsi łamaczowi, młynowi, piecowi, smarownicy, konserwatorzy)
4. Pałacze pieców przy produkcji siarczku sodu
5. Pracownicy zatrudnieni bezpośrednio przy wytwarzaniu nitro-, amino- i azozwiązków aniliny
6. Pracownicy zatrudnieni bezpośrednio przy produkcji sadzy aktywnej

Przemysł arsenowy

7. Pracownicy zatrudnieni w części produkcyjnej hut arsenu.

XI. Przemysł drzewny i papierniczy**Fabryki celulozy**

1. Ładowacze pieców pirytowych, piecowi pirytu, aparatowi siarkowni
2. Warzelniczy celulozy siarczynowej, warzelniczy celulozy siarczynowej, ładowacze słomy, ładowacze warków, zaworowi, pompierze kwasu — w oddziale warzeźni
3. Opróżniacze warków, opróżniacze komór, bielarze celulozy — w oddziale warków

Zakłady przemysłu drzewnego

4. Politurownicy ręczni

XII. Przemysł materiałów budowlanych, ogniotrwałych i ceramika

1. Palacze pieców wypalowych
2. Ustawiacze i wyladowacze w komorach pieców wypalowych
3. Wypalacze i młynowi dolomitu

XIII. Przemysł włókienniczy

1. Obsługa wilków i szarpaczy w przedziałach odpadkowych narażających na stałe wdychanie pyłu
2. Pracownicy zatrudnieni przy oczyszczaniu i ostrzeniu walców zgrzeblarek
3. Pracownicy zatrudnieni przy przedzeniu włókien litych na mokro

XIV. Przemysł rolno-spożywczy

1. Pracownicy zatrudnieni w fabrykach tytoniu przy przesiewaniu, sortowaniu i rozdrabnianiu tytoniu

2. Obsługa komór fermentacyjnych w przemyśle tytoniowym
3. Obsługa prażarek w przemyśle tytoniowym

Przemysł chłodniczy

4. Pracownicy zatrudnieni bezpośrednio przy produkcji suchego lodu
5. Pracownicy zatrudnieni stale w chłodniach składowych i przykładowych o temperaturze wewnętrznej poniżej 0° C

Przemysł mięsny

6. Pracownicy zatrudnieni w solarniach i pekłowniach

XV. Żegluga, komunikacja i łączność**Żegluga**

1. Palacze na jednostkach pływających morskich i śródlądowych
2. Rybacy dalekomorscy
3. Trymerzy

Kolej

4. Robotnicy zatrudnieni przy remoncie parowozów na gorąco
5. Czyściciele palenisk, popielników i dymnic parowozowych

Łączność

6. Telefonistki central międzymiastowych i miejscowych nie zautomatyzowanych w urzędach pocztowych

XVI. Gospodarka komunalna

Robotnicy zatrudnieni w kanałach i przy oczyszczaniu ścieków

XVII. Rolnictwo

Traktorzyści.